

Camellia Ackerman-serie- sortimentsonderzoek en keuringsrapport

J.P. Kortmann

In 2004 is het eerste deel van het sortimentsonderzoek van Camellia in Boskoop afgerond (zie Dendroflora 41). Daarbij zijn door de KVBC ca. 100 cultivars gekeurd, die samen het meer of minder gangbare Nederlandse handelssortiment vertegenwoordigen. In het tweede onderzoek is de Ackerman-serie gekeurd. Dit zijn cultivars die afkomstig zijn uit het veredelingsprogramma van de Amerikaan Dr. William Ackerman, waarbij is gekruist en geselecteerd op winterhardheid. Dit is voor Nederland natuurlijk erg interessant, omdat Camellia bij ons niet betrouwbaar winterhard is. Maar liefst 35 cultivars van deze serie zijn door de auteur naar Nederland gehaald en door de KVBC gekeurd. Daarbij is een indeling gemaakt in herfstbloeiende en voorjaarsbloeiende cultivars.

Geschiedenis

Tijdens het eerste sortimentsonderzoek van Camellia in Boskoop door de KVBC in 2004 zijn ca. 100 cultivars gekeurd. Daarbij bleek de winterhardheid het grootste probleem. Dit werd ook onderschreven door de kennis en ervaring van gerenommeerde Camelliakwekers in Frankrijk, Duitsland, Italië, Zwitserland en Engeland. Gelukkig heeft het in genoemde periode in Nederland enkele winters gedurende kortere periodes licht tot matig gevoren, zodat het onderzoek wat betreft de winterhardheid redelijk kon worden afgerond, zij het met enige reserve. William L. Ackerman Ph.D. is sinds 1970 in de USA actief bezig geweest met het kruisen van Camellia's, teneinde een aantal werkelijk kouderesistente (winterharde) cultivars te kunnen introduceren. Met hem ontstond een interessant wederzijds contact, dat in de loop der jaren uitgroeide tot een uitwisseling van ervaringsgegevens. De interesse in (winterharde) Camellia's stamt bij Dr. Ackermann uit de beginjaren '60, nadat hij als onderzoeker voor het National Arboretum in Washington ging werken op het Glenn Dale Station in Maryland en tevens in

kruisingen gebruikte hij C. oleifera, de meest winterharde Camellia-soort.

Omdat de contacten met de heer Ackerman steeds intensiever werden, kwam enige tijd later van hem een voorstel het sortiment dat hij in de jaren 1970 tot 2000 had ontwikkeld naar Nederland te sturen ter beoordeling. Het exporteren van planten naar Nederland bleek minder eenvoudig. Daarom werd besloten in de maanden juli/augustus van iedere cultivar enige stekken op te sturen. Per luchtpost werden in enveloppen 35 cultivars naar Nederland gestuurd, die na aankomst nog dezelfde dag werden gestekt en in een kas onder plastic folie de kans kregen te wortelen. Het resultaat was boven verwachting. In april 2001 waren er gemiddeld vijf plantjes per cultivar, die verder konden worden opgekweekt. Dit verloop werd dan ook met veel interesse gevolgd door de Koninklijke Vereniging voor Boskoopse Culturen. Overigens waren van enkele cultivars inmiddels al planten in Nederland in omloop, zoals 'Winter's Star' en 'Snow Flurry'.

Het is dan ook niet vreemd, dat tijdens het eerste Camellia-onderzoek meermalen de suggestie

werd gedaan om vroeg of laat ook het Ackermansortiment te keuren. Tijdens een vergadering van de Keuringscommissie van de KVBC begin december 2005 is besloten deze keuring doorgang te laten vinden. Hieraan werd de voorwaarde gekoppeld, dat er een schaduwcollectie zou worden opgeplant in Scandinavië of Duitsland, waar onder andere omstandigheden de winterhardheid zou kunnen worden beoordeeld. Daarom is in het voorjaar 2006 op enkele cultivars na, het gehele van Ackerman afkomstige sortiment opgeplant in Offenbach, nabij Frankfurt (Duitsland). Helaas zijn de resultaten van deze Duitse aanplant niet overweldigend gebleken. Door een langdurige vorstperiode is de bodem te diep bevroren geweest waardoor de collectie grotendeels is bevroren. Bovendien was het opgeplante materiaal waarschijnlijk te jeugdig bij aanplant, hetgeen de heer Ackerman ook aannemelijk achtte. Klimatologisch daarentegen was de locatie een goede keuze. Tijdens de eerste twee maanden van 2009 vror het drie nachten achtereens 21,5°C, en elf nachten 18°C, terwijl de dagtemperatuur niet boven 0°C kwam.

Maar ook in de Boskoopse regio heeft het in genoemde periode flink gevoren en waren temperaturen minus 10°C niet zeldzaam. Uit dit vergelijkingsonderzoek is duidelijk geworden, dat de voorjaarsbloeiende cultivars met als voorouders *C. japonica* en/of *C. ×williamsii* meer kouderesistent zijn dan de herfstbloeiende cultivars met *C. sasanqua*, *C. ×hiemalis* of *C. ×vernalis* als voorouders.

Ouders en voorouders

Dr. Ackerman heeft voor het inkruisen van winterhardheid vooral gebruik gemaakt van *Camellia oleifera*. Deze soort staat bekend als relatief winterhard en is daarnaast in China bekend als leverancier van een veel gebruikte spijsolie. Twee zaailingen uit deze soort bleken extra koudbestendig te zijn; reden genoeg om juist deze voor zijn kruisingen te gebruiken. De goede groei, late bloeitijd en rode/roze bloemkleur werden ingebracht door o.a. *C. japonica* en *C. sasanqua* en hun hybriden en enkele andere selecties. Hier volgt het achttal basisplanten of selecties daaruit, dat bij zijn kruisingen is gebruikt:

C. oleifera 'Lu Shan Snow' is oorspronkelijk, onder plantintroductienummer 162475, in 1948 als zaad in de USA geïmporteerd vanuit de Lu Shan botanische tuin in Kuling, China. In 1995 kreeg deze zaadselectie de cultivarnaam

C. oleifera 'Lu Shan Snow'. Deze witbloeiende selectie is een middelsnelgroeiende attractieve struik, die in ruim 50 jaar is uitgegroeid tot ca 8 m hoog en 13,5 m breed. De plant heeft matglanzende, donkergroene, leerachtige, fijn gezaagde bladeren van ca 8 × 4 cm. De bloemen zijn enkel, met 5 smalle kroonbladen en zijn ca. 8 cm in doorsnee; ze tonen in het centrum een cluster van oranjegele meeldraden. De bloei is ca 6 weken van oktober tot november. Helaas vallen de bloemen snel uit.

C. oleifera 'Plain Jane' is, onder plantintroductienummer 162561, in 1948 in de USA geïmporteerd vanuit de botanische tuin, Sun Yat-Sen's Memorial Park Commission, Nanking, China. Helaas is deze zaailing niet bijzonder attractief, maar daar staat tegenover dat zij zeer winterhard is en temperaturen van minus 25°C onbeschadigd overleeft. Het exemplaar heeft in 2002 toch de cultivarstatus gekregen en is als 'Plain Jane' benaamd. De enigszins opgaande tot bolvormige struik heeft leerachtige, licht gezaagde, matglanzende bladeren van ca 9 × 4 cm. De enkele, witte bloemen zijn ca 7 cm in doorsnede. De bloeitijd begint in oktober en kan zelfs duren tot in december. Van de acht in de loop der jaren geïntroduceerde *Camellia oleifera* cultivars zijn 'Lu Shan Snow' maar vooral 'Plain Jane' de meest winterharde gebleken.

C. sasanqua Thunb.

Deze soort, die voorkomt in Zuid Japan, heeft twee belangrijke selecties, die zijn ontstaan door natuurlijke hybridisering en die regelmatig in het keuringssortiment zijn terug te vinden. De bloeitijd valt in de herfst, zodat in Japan deze *Camellia* ook wel de Herfstcamellia wordt genoemd.

C. ×vernalis

Dit is de hybride van *C. sasanqua* en *C. japonica*, waarbij de nakomelingen het meest op *C. japonica* lijken. Deze soorthybride heeft 45 chromosomen en onderscheidt zich in bloeitijd van de andere soorten. Zij wordt in Japan ook wel de Voorjaarscamellia genoemd.

C. ×hiemalis

Dit zijn hybriden van *C. sasanqua* met andere soorten, maar die veel op *C. sasanqua* lijken. De botanische status van *C. ×hiemalis* is onduidelijk. Deze ondersoort heeft 60 chromosomen en wordt in Japan de Wintercamellia genoemd. Over het algemeen zijn *C. oleifera* en *sasanqua* kleinbladig en de hybriden *C. ×hiemalis* en *×vernalis* zijn daarentegen wat groter.

C. japonica

Een kleine boom of struik, uitgroeïend tot ca. 9 m hoog. Het blad is breed elliptisch 5-11 × 2.5-6 cm. De bloemen zijn rood, enkel tot soms iets halfgevuuld, 3-5 cm doorsnede met 5 tot 7 petalen met in het centrum een cluster gele meeldraden. Natuurlijke vindplaatsen: delen van China, Korea, Formosa en Japan. Bloeitijd: maart/april.

C. japonica 'Frost Queen'

Zaadselectie uit *C. japonica*, oorspronkelijk uit Noord Japan. Het is een compacte, opgaande groei. Het blad is donker glanzend groen, schotelvormig. De bloemen zijn groot, wit, enkel tot halfgevuuld. De bloeitijd is april/mei. Winterhardheid: in de USA getest tot minus 20 °C.

C. japonica 'Variety Z'

Één van de twaalf cultivars van *C. japonica*, die zijn overgebleven uit een test van 956 stuks gedurende de jaren 1975 tot 1980 in het National Arboretum in Washington, USA. Winterhardheid: deze cultivar kan volgens Ackerman ook een minimumtemperatuur overleven van minus 20 °C. De bloeitijd is in het voorjaar.

Camellia Ackerman serie

In het keuringsrapport van 2004 (Dendroflora 41) zijn hoofdzakelijk voorjaarsbloeiende

Camellia's beschreven, die bijna allemaal direct of indirect afstammen van *C. japonica*, *reticulata* en *×williamsii*. Om de nu gekeurde collectie aan te duiden wordt de term Ackerman serie gebruikt. Al deze cultivars komen uit het veredelingsprogramma van Dr. Ackerman, gericht op het verkrijgen van winterharde Camellia's. Op enkele uitzonderingen na zijn alle cultivars resultaten van directe of indirecte kruisingen met één van de twee zaadselecties van *C. oleifera* zoals hierboven beschreven, waarmee de koude-resistentie is ingekruist. Van de 36 beoordeelde cultivars zijn er vier die hierop een uitzondering maken en kruisingen zijn van *C. japonica* 'Frost Queen' en *C. japonica* 'Variety Z'.

Helaas moet worden vastgesteld, dat vanuit Duitsland en de Verenigde Staten zelf, sinds enkele jaren een groepje cultivars van de Ackerman-serie, aangevuld met een viertal cultivars van Dr. Clifford Parks, alsmede enkele cultivars waarvan de herkomst niet te traceren is, onder de commerciële serienaam ICE ANGELS in omloop zijn gebracht. Volgens mededeling, was Dr. Ackerman hiervan niet op de hoogte. Het betreffen hier de volgende cultivars: 'Betty Sette', 'Fire 'N Ice', 'Ice Folies', 'Winter's Snowman', 'Winter's Fire', 'Winter's Star', 'Mason Farm', 'Springs Promise', 'Survivor' en 'April Remembered'.

44. Keuring van de "Ackermannen".

45. Camella 'Fire 'N Ice' een van de cultivars uit de Ackerman serie.

Standplaats

De herfst- en voorjaarsbloeiende *Camellia*'s hebben gemeen dat zij het beste groeien op een lichtzure, luchtige grond, waarbij de ideale pH tussen de 4.5 en 5.5 ligt. In onze klimaatzone blijkt de lichtintensiteit een minder belangrijke factor te zijn. Bijna alle soorten en cultivars kunnen zich dan ook onbeschermd goed ontwikkelen en verdragen het zomerse zonlicht zonder problemen. In tropische of subtropische regio's dienen soms de omstandigheden wel te worden aangepast, vooral voor jonge planten in kweek of cultuur.

Het in dit rapport besproken sortiment mag redelijkerwijs winterhard worden genoemd, gebaseerd op ervaringen uit de USA, Duitsland en Nederland. De vraag blijft echter: hoe lang kan de *Camellia* een temperatuur van -10 tot -20°C verdragen? De ervaring van de afgelopen keuringsjaren heeft ons intussen geleerd dat de bodem niet onbeperkt lang bevroren mag zijn. Met andere woorden: de plant moet water kunnen blijven opnemen. Breedgroeiende, compacte cultivars genieten door hun habitus van nature een zekere bescherming, doordat de bodem waarin zij groeien minder snel bevroert. Daarnaast is een luchtige bodem, waarop de vorst minder invloed heeft, ook een belangrijke factor, tenzij op andere wijze wordt voorkomen dat de grond en daarmee de wortels bevriezen.

In tegenstelling tot oudere planten ontwikkelen jonge *Camellia*'s zich in twee groeiperioden. Vóór de langste dag ontwikkelt zich het langste schot; na de langste dag groeit, afhankelijk van voeding en water in de grond, vaak een tweede scheut. De meeste bloemknoppen worden gevormd op het eerst ontwikkelde gewas. Bij sommige cultivars ontwikkelen zich ook bloemknoppen op het tweede schot, maar deze knoppen en later de bloemen blijven over het algemeen wat kleiner. Droogte kan deze knopvorming soms enigszins bevorderen.

Ziekten en plagen

Over het algemeen zijn *Camellia*'s niet ziektegevoelig. De meest voorkomende plaag is bladluis, die zich bevindt op en in de uiterste groeitoppen. Deze luizen veroorzaken roetdauw, wat ernstige vormen kan aannemen. Vervolgens treft men soms op de takken en bladeren dop- of schildluis aan. Deze zijn wat moeilijker te bestrijden. Ook de taxuskever kan schade veroorzaken. Het blad wordt beschadigd door kleine ronde hapjes uit de bladrand. Bovendien kan het door taxuskeverlarven (mobium) aangevreten wortelgestel groeistoornissen teweeg brengen, vooral

in pot- of containercultuur.

Tenslotte is een gevreesde maar in Nederland gelukkig niet veel voorkomende ziekte *Ciborina camelliae*, in het Engels "flower blight" genoemd. Het betreft hier een schimmelziekte, die de bloem ernstig kan beschadigen. Dit is een moeilijk te bestrijden kwaal. Symptomen komen pas te voorschijn juist vóór en tijdens de bloei. De meest efficiënte bestrijding is de uitgebloeide bloemen regelmatig verzamelen en vernietigen. Het is een preventieve bestrijding, die voor oudere planten moeilijker is uit te voeren dan voor cultuurplanten. Toch wordt geadviseerd bij oudere planten zo veel mogelijk de afgevallen bloemen te verzamelen en te vernietigen.

Vermeerdering

Bijna alle *Camellia*'s worden nu van stek gekweekt. De meest gunstige tijd is juli/begin augustus, zodat de stekken nog vóór de winter een bescheiden aantal wortels hebben gevormd. Het stekmateriaal kan bestaan uit stevige groene maar nog niet verhoude scheuten van het eerste schot; 2 bladeren per stek is mogelijk, mits het blad niet te groot is (in dat geval dient het blad te worden ingekort). Maar ook het stekken met één blad, wat in veel kwekerijen wordt gedaan, levert voortreffelijke resultaten op, hoewel men dan slechts één groeiog ter beschikking heeft. Kleinbladige soorten of cultivars worden vaak met 3 of 4 bladeren gestekt. Indien het materiaal al te hard is kunnen groeihormonen wortelbevorderend werken. Het stekmedium kan bestaan uit turfmoel gemengd met een weinig zand of perliet voor een goede drainage. In de handel zijn echter ideale stekmedia verkrijgbaar.

Gebruikswaarde

Vooraf in onze regio's, waar de *Camellia* altijd wordt beschouwd als een wintergevoelig gewas, is deze plant toch zeer geliefd. Deze plant wordt dan ook het meest in pot of container gekweekt en verhandeld als kamer- of balkonplant.

Nieuwe kennis, nieuwe ontwikkelingen en uiteraard ook de klimatologische verschuivingen brengen hierin verandering, waarvan onder andere de introductie van de Ackerman-serie een bewijs is. Vooral de herfstbloeiende cultivars, die wat minder geschikt zijn om als potplant te fungeren zijn hiervan een duidelijk voorbeeld. Deze planten hebben toch een andere gebruikswaarde en functioneren uitstekend als bloeiheester in tuin of park. Er zijn zelfs enkele voorbeelden, waar deze cultivars met succes als haagplant worden gebruikt. Uiteraard zijn de grootbloemige, in het vroege voorjaar bloeiende,

kouderesistente cultivars ook een grote aanwinst voor de tuin, terwijl zij het gehele jaar door ook waardevolle bladplanten zijn.

Kouderesistentie

Evenals in het vorige *Camellia*-rapport wordt in dit rapport het woord winterhardheid niet of nauwelijks gebruikt, maar is er de voorkeur gegeven aan de term vorstresistentie. Vele nevenfactoren hebben invloed op de kouderesistentie van het gewas, zoals leeftijd van de planten, duur van de koudeperiode, grondsoort, groeilocatie, maar bijvoorbeeld ook het verloop van de herfst voorafgaande aan de winter. Dit laatste wordt door de heer Ackerman in diversen publicaties beaamd. Één factor is van het allergrootste belang, namelijk dat planten onder alle omstandigheden vocht uit de grond moeten kunnen blijven opnemen. Dit blijft zeker ook uitermate belangrijk voor de Ackerman-camellia's, al zijn zij gekruist en getest op winterhardheid.

Dat oudere planten minder gevoelig voor lage temperaturen zijn ligt aan het feit, dat grotere planten, vooral de brede compact groeiende, dieper in de grond zijn geworteld en dus zichzelf enigszins kunnen verzekeren van watertoevoer.

Herfstbloeiende *Camellia*'s uit de Ackerman-serie

Dit is de grootste collectie van 26 cultivars uit de Ackerman serie, die alle een zekere kouderesistentie hebben meegekregen van *C. oleifera* 'Lu Shan Snow' of *C. oleifera* 'Plain Jane', maar waarvan de bloeitijd, de kleine bloemen en ook het kleinere blad voor een groot gedeelte zijn bepaald door de afstamming van *C. sasanqua* en de soorthybriden *C. ×hiemalis* en *C. ×vernalis*. De aanduiding van de winterhardheid geldt in de meeste gevallen wel onder de voorwaarde dat de vochtopname verzekerd blijft.

Waardering (Valuation)

*** = uitstekend (*excellent*)

** = zeer goed (*very good*)

* = goed (*good*)

s = voor speciale doeleinden (*for special purposes*)

Voor omschrijvingen en tekeningen van de verschillende bloemtypen wordt verwezen naar het vorige *Camellia*-rapport in *Dendroflora* 41 (pag. 16)

46. *Camellia* 'Ashton's Ballet'

** C. 'Ashton's Ballet'

(*C. japonica* 'Shikishima' × *C. oleifera* 'Plain Jane')

GROEIWIJZE: matig snelle, compacte, opgaande groei.

BLADEREN: smal, matglanzend tot glanzend groen, ca. 8 × 3 cm, licht gezaagd.

BLOEMEN: halfgevuld tot roosvormig, tweekleurig roze; bloeitijd week 45 tot midden december.

WINTERHARDHEID: USA minus 23°C. Voor Nederland zijn oudere planten niet of nauwelijks vorstgevoelig.

Aantrekkelijke, mooi gevormde, groene struik. Vormt zich ook als kleine plant heel goed. In het vroege voorjaar ontwikkelt deze cultivar zich als een licht groenbruine, glanzende struik, veroorzaakt door de jonge bruinrode twijgjes en de lichtbruine uiterste groeipunten, hetgeen later weer verdwijnt. Heeft de 10 weken winter in 2010 perfect doorstaan.

C. 'Ashton's Pink'

(*C. japonica* 'Billie McCaskill' × *C. oleifera* 'Plain Jane')

GROEIWIJZE: gesloten, redelijk snel groeiende, opgaande struik.

BLADEREN: matglanzend groen, licht gezaagd, ca. 8 × 3,5 cm, uiterste groeitakjes alsook het jonge blad is bruin tot bruinrood.

BLOEMEN: halfgevuld tot pioenvormig, licht roze; bloeitijd week 45 tot in het andere jaar.

WINTERHARDHEID: USA minus 23°C. Voor Nederland: oudere planten nauwelijks vorstgevoelig.

Mooi gevormde, compacte, opgaande cultivar met een bijzonder lange bloeitijd. Blijkt met de ervaringen van 2010 zich ook in ons Nederlands klimaat in min of meer alle weersomstandigheden goed te kunnen ontplooiën.

C. 'Ashton's Pride'

(*C. oleifera* 'Plaine Jane' × *C. sasanqua* 'Santozaki')

GROEIWIJZE: compacte, snelgroeiende, opgaande, iets onregelmatige struik.

BLADEREN: smal, matglanzend tot glanzend, lichtgroen, ca. 7 × 2,5 cm, groeitakjes, alsook het jongste blad zijn roodbruin.

BLOEMEN: enkelbloemig, roze tot zeer licht roze; bloeitijd ca. week 41 tot begin november.

WINTERHARDHEID: USA minus 25°C. Voor Nederland: oudere planten niet of nauwelijks vorstgevoelig.

Deze cultivar is te herkennen aan het mooie jonge schot, de wat onregelmatige groei mede veroorzaakt door de dun ontwikkelde takken.

Zou eventueel ook als haag kunnen worden gebruikt. Is ook in Nederland bestand tegen de winterse omstandigheden.

C. 'Ashton's Snow'

(*C. japonica* 'Billie McCaskill' × *C. oleifera* 'Plain Jane')

GROEIWIJZE: brede, opgaande, matig groeiende, compacte struik.

BLADEREN: matglanzend, groen tot lichtgroen, licht gezaagd, ca. 9 × 3 cm, groeitopjes lichtgroen tot bijna geel, oudere blad groen tot donkerder groen

BLOEMEN: wit, halfgevuld; bloeitijd week 45 tot in het andere jaar.

WINTERHARDHEID: USA minus 25°C. Voor Nederland oudere planten nauwelijks vorstgevoelig.

Matig snel groeiende opgaande cultivar. Vormt zich van nature tot een mooie compacte plant. Het jonge blad verdraagt iets minder goed de zomerzon, zodat het totaalbeeld van deze cultivar wat geelachtig is. Van verbranding is echter geen sprake. Blijkt na de lange winter 2009-2010 voor het Nederlandse winter klimaat iets gevoelig.

C. 'Elaine Lee'

(*C. japonica* 'Mrs Bertha A. Harms' × *C. oleifera* 'Plain Jane')

GROEIWIJZE: matig tot snel groeiende, compacte, wat onregelmatig opgaande struik.

BLADEREN: matglanzend groen, ca. 8,5 × 3,5 cm, ouder blad donkerder groen, licht gezaagd.

BLOEMEN: wit, halfgevuld; bloeitijd begin november tot eind december.

WINTERHARDHEID: USA minus 23°C. Voor Nederland: planten iets meer vorstgevoeliger dan de Ashton's cultivars.

Lijkt in vele opzichten op C. 'Ashton's Snow', groeit echter iets forser. Helaas schoont de plant zich moeilijk. Het jonge blad is ook iets zonlichtgevoeliger. Blijkt tevens na de winter 2009-2010 voor het Nederlandse winterklimaat toch minder geschikt.

C. 'Fairweather Favorite'

(*C. japonica* 'Frost Queen' × *C. oleifera* 'Plain Jane')

GROEIWIJZE: matig snel groeiende, opgaande struik.

BLADEREN: matglanzend tot glanzend groen tot donkergroen, ca. 10 × 4 cm, groeitakjes bruin tot roodbruin, uiterste groeitoppen lichtbruin, licht gezaagd.

BLOEMEN: wit, halfgevuld, onderzijde iets roze; bloeitijd begin november tot in januari.

WINTERHARDHEID: USA minus 26°C. Voor Nederland: oudere planten zijn bij strenge vorst iets vorstgevoeliger.

Groeit uit tot een mooie, compacte, rijk bloeiende struik. Lijkt in vele opzichten op C. 'Elaine Lee', maar het jonge blad is minder gevoelig voor het zonlicht. De winter 2009-2010 heeft toch nogal wat schade veroorzaakt, wat zich uitte door bladval.

C. 'Frost Prince'

(*C. hiemalis* 'Shishi-gashira' × *C. oleifera* 'Plain Jane')

GROEIWIJZE: matig snel, breed groeiende, wat onregelmatige struik.

BLADEREN: matglanzend, groen tot lichtgroen, licht gezaagd, ca. 7 × 3 cm.

BLOEMEN: enkel tot halfgevuld, roze tot donkerroze; bloeitijd midden oktober tot december.

WINTERHARDHEID: USA minus 20°C. Voor Nederland: oudere planten bij tijdelijke strenge vorst iets vorstgevoelig.

Deze cultivar vraagt vooral in de beginjaren enige ondersteuning, o.a. door snoei. De mooie roze bloemen zijn naar verhouding tot andere cultivars van deze groep vrij groot. Helaas is de bloeitijd laat, zodat de invloed van (nacht)vorst heel nadelig kan werken op de bloeiperiode. Ook de winter 2009-2010 heeft enige schade veroorzaakt aan blad en plant. Dit herstelt zich langzaam.

C. 'Frost Princess'

(*C. ×hiemalis* 'Bill Wylam' × *C. oleifera* 'Plain Jane')

GROEIWIJZE: matig snel- en breedgroeiende, compacte struik.

BLADEREN: matglanzend, groen tot donkergroen, licht gezaagd, ca. 8 × 4 cm.

BLOEMEN: donkerroze tot roze, halfgevuld tot anemoonvormig; bloeitijd begin november tot half december.

WINTERHARDHEID: USA minus 20°C. Voor Nederland: oudere planten bij tijdelijke strenge vorst iets vorstgevoelig.

Een van de weinige herfstbloeiende soorten die neigen naar een rode kleur. Lijkt qua groei veel op 'Frost Prince' en vraagt dus ook in de beginjaren wat vakkundige ondersteuning. Heel jammer; de winter 2009-2010 hebben de planten niet of nauwelijks overleefd.

C. 'Polar Ice'

(*C. 'Frost Princess'* × *C. oleifera* 'Plain Jane')

GROEIWIJZE: langzaam- tot matig snelgroeiende struik met overhangende takken.

BLADEREN: matglanzend groen, licht gezaagd, ca. 10 × 4 cm, het jonge gewas heel lichtbruin tot bruinrood.

BLOEMEN: wit, anemoonvormig tot halfgevuld; bloeitijd eind oktober tot begin december.

WINTERHARDHEID: USA minus 23°C. Voor Nederland: oudere planten bij strenge vorst toch vorstgevoelig.

Het jonge blad blijkt ook iets zongevoelig. Ook deze cultivar heeft de winter 2009-2010 met moeite overleefd. Heeft enkele jaren nodig voor herstel!

*** C. 'Snow Flurry'**

(*C. oleifera* 'Plain Jane' × *C. 'Frost Princess'*)

GROEIWIJZE: snelgroeiende, brede, opgaande struik met overhangende takken

BLADEREN: matglanzend tot glanzend groene tot lichtgroene bladeren, groeipunten lichtbruin, ca. 9 × 3 cm, een weinig gezaagd.

BLOEMEN: wit, pioen- tot anemoonvormig; bloeitijd eind september tot half november.

WINTERHARDHEID: USA minus 23°C. Voor Nederland: oudere planten kunnen tijdelijke strenge vorst zonder schade overleven.

47. *Camellia* 'Snow Flurry'

48. *Camellia* 'Snow Flurry'

Behoort tot de meest rijke en lang bloeiende cultivars. Een zeer positieve factor is de bijzondere vroege bloei maar ook dat de bloemen zelf, redelijk wat vorst kunnen verdragen. Deze cultivar die in bijna alle opzichten hoog scoort, verliest toch tijdens de winter nogal wat blad. Maar herstelt zich alle jaren weer voor 100%.

C. 'Winter's Beauty'

(*C. japonica* 'Billie McCaskill' × *C. oleifera* 'Plain Jane')

GROEIWIJZE: matig tot snel opgaande, redelijk compacte struik.

BLADEREN: matglanzend, groen tot lichtgroen, ca 7.5 × 2.5 cm, bladrand iets scherper gezaagd dan de andere, uiterste groeipuntjes lichtbruin tot bruinrood.

BLOEMEN: zilverroze, pioenvormig met lichtroze petaloïden; bloeitijd november/december.

WINTERHARDHEID: USA minus 26°C. Voor Nederland: oudere planten bij tijdelijke vorst redelijk kouderesistent.

Een zeer rijk bloeiende cultivar. De bloem is wat onregelmatig. Vraagt in de beginjaren enige vakkundige ondersteuning door snoei ed. Heeft de winter 2009-2010 met veel schade en moeite overleefd, maar ontwikkelt zich vanuit de basis geheel opnieuw.

C. 'Winter's Charm'

(*C. sasanqua* 'Takara-awase' × *C. oleifera* 'Plain Jane')

GROEIWIJZE: matig tot snel groeiende, compacte, opgaande struik.

BLADEREN: glanzend tot matglanzend, groen tot donkergroen, ca. 8 × 2.5 cm, licht gezaagd, groeitopjes alsook de jonge groeitakjes bruin tot bruinrood.

BLOEMEN: lavendelroze, pioenvormig; bloeitijd oktober tot begin november.

WINTERHARDHEID: USA minus 23°C. Voor Nederland: oudere planten ook bij tijdelijke strenge vorst redelijk winterhard.

Een rijk bloeiende cultivar, die in de beginjaren enige professionele hulp nodig heeft door snoei ed. Helaas hebben de planten tijdens de winter 2009- 2010 veel blad verloren en was de schade aan de planten zelf ook aanzienlijk.

*** C. 'Winter's Cupid'

(*C. oleifera* 'Plain Jane' × *C. sasanqua* 'Narumigata' × *C. ×hiemalis* 'Shishi-gashira')

GROEIWIJZE: snelgroeiende, compacte, opgaande struik.

BLADEREN: matglanzend, groen, licht gezaagd, ca 7 × 4 cm, jonge blaadjes alsook de jonge takjes zijn lichtbruin tot roodbruin.

49. *Camellia* 'Winter's Cupid'

50. *Camellia* 'Winter's Cupid'

BLOEMEN: halfgevoeld, wit, aan de onderzijde en uiteinden van de petalen een vleug roze, bloemblaadjes zijn enigszins gegolfd, in het centrum een cluster goudgele meeldraden. Kleur van de bloemknoppen in een iets verder stadium roze tot roodachtig; bloeitijd november-december soms tot in januari.

WINTERHARDHEID: USA minus 26°C. Voor Nederland: oudere planten ook bij tijdelijke strenge vorst redelijk winterhard.

Deze cultivar behoort zeker tot één van de beste in de Ackerman-serie. De sierwaarde betreft niet alleen de bloem maar vooral de nog gesloten en half gesloten roodgetinte bloemknoppen. Dit is naast een mooie habitus het meest opvallende. Ook de kouderesistentie blijkt met de ervaringen van de winter 2009-2010 optimaal.

C. 'Winter's Dream'

(*C. ×hiemalis* 'Peach Puff' × *C. oleifera* 'Plain Jane')

GROEIWIJZE: matig snel groeiende, enigszins open, opgaande struik.

BLADEREN: matglanzend, licht groen, ca 10 × 4 cm, licht gezaagd, met bruine tot roodbruine groeitopjes.

BLOEMEN: halfgevoeld tot anemoonvormig, roze; bloeitijd oktober tot begin november.

WINTERHARDHEID: USA minus 23°C. Voor Nederland: oudere planten bij tijdelijke strenge vorst redelijk winterhard.

Heeft evenals *C. 'Winter's Charm'* in de beginjaren enige vakkundige ondersteuning nodig. Planten hebben de lange winter 2009-2010 perfect overleefd.

C. 'Winter's Fancy'

(*C. ×hiemalis* 'Bill Wylam' × *C. ×hiemalis* 'Shishi-gashira' × *C. oleifera* 'Plain Jane')

GROEIWIJZE: zowel opgaand als in de breedte matig snel groeiende struik.

BLADEREN: matglanzend, groen, ca 7 × 2.5 cm, iets meer gezaagd dan andere cultivars van deze groep, zowel groeipuntjes als blad iets bruin gekleurd.

BLOEMEN: roze tot donkerroze, halfgevoeld; bloeitijd begin november tot in december.

WINTERHARDHEID: USA minus 20°C, Voor Nederland: Blijkt redelijk winterhard te zijn.

Is ook een rijk bloeiende cultivar, voor wat kleinere tuinen zeer geschikt. Met enig bladval tijdens de winter dient rekening te worden gehouden. Verder blijkt deze cultivar redelijk kouderesistent te zijn.

C. 'Winter's Fire'

(*C. 'Frost Prince'* × *C. ×vernalis* 'Takarazuka')

GROEIWIJZE: groei matig snel, breed, onregelmatig met hangende takken.

BLADEREN: groen tot donkergroen, matglanzend, ca. 9 × 4.5 cm, licht gezaagd, groeitoppen alsook de groeistelen iets bruin getint.

BLOEMEN: rozerood, stervormig, halfgevoeld, middelmatig groot; bloeitijd november/december.

WINTERHARDHEID: USA minus 20°C, Nederland bij tijdelijke matige vorst nog redelijk winterhard.

Als jonge plant niet erg attractief. Ook deze cultivar kan in de beginjaren enige professionele ondersteuning goed gebruiken. Opvallend zijn de mooie, bijna rode, grote, halfgevoelde bloemen. Helaas hebben de planten de winter 2009-2010 nauwelijks overleefd.

C. 'Winter's Hope'

(*C. oleifera* 'Lu Shan Snow' × *C. 'Frost Princess'*)

GROEIWIJZE: groei matig snel, compact, wat onregelmatig, opgaand.

BLADEREN: donkergroen tot groen, komvormig, ca. 6.5 × 4 cm, licht gezaagd, jonge takjes zijn in ontwikkeling wat roodbruin gekleurd, maar verkleuren later ook donkergroen.

BLOEMEN: halfgevoeld, wit, met een opvallende

51. *Camellia* 'Winter's Interlude'

cluster meeldraden in het centrum; bloeitijd midden november tot en met december.

WINTERHARDHEID: USA minus 23°C. Voor Nederland: bij strengere vorst redelijk winterhard.

Neemt in de Ackerman-serie qua blad een bijzondere plaats in. Heel opvallend zijn de grote, halfgepulde, witte bloemen op de donkergroene achtergrond van het blad. Helaas is de koude-resistentie matig. Tijdens de winter 2009-2010 was de bladval groot.

52. *Camellia* 'Winter's Joy'

** *C.* 'Winter's Interlude'

(*C. oleifera* 'Plain Jane' × *C.* 'Pink Tea')

GROEIWIJZE: matig tot snelle, compacte, opgaande groei.

BLADEREN: matglanzend tot glanzend, groen tot intensief groen, groeitakjes alsook de uiterste groeipuntjes roodbruin, licht gezaagd, ca 10 × 3.5 cm.

BLOEMEN: anemoonvormig, roze; bloeitijd oktober/november.

WINTERHARDHEID: USA minus 26°C. Voor Nederland: één van de meest kouderesistente soorten uit de Ackerman-serie.

Wordt in de USA ook als haagplant aanbevolen. Opvallend is hier ook het mooie groene blad, waarop de roze bloemen heel goed tot hun recht komen. Blijkt in Nederland de lange winter 2009-2010 goed en zonder noemenswaardige schade te hebben overleefd.

*** *C.* 'Winter's Joy'

(*C. sasanqua* 'Narumi-gata' × *C.* ×hiemalis 'Shishi-gashira' × *C. oleifera* 'Plain Jane')

GROEIWIJZE: snelgroeiende, compacte, opgaande struik.

BLADEREN: glanzend tot matglanzend, groen, iets gezaagd, ca 8.5 × 4 cm.

BLOEMEN: roze, halfgevuld tot pioenvormig, randen van de bloembladeren enigszins gegolfd; bloeitijd eind oktober tot in december.

WINTERHARDHEID: USA minus 23°C. Voor Nederland: in 2009 bij strenge vorst nauwelijks schade te bekennen.

In de Ackerman-serie behoort deze cultivar tot de meest robuuste en heeft de meest intensief roze bloemen. Heeft de lange winter 2009-2010 perfect overleefd, zonder enige schade.

C. 'Winter's Moonlight'

(*C. japonica* 'Tricolor Red' (Siebold) × *C. oleifera* 'Plain Jane')

GROEIWIJZE: compacte, breed opgaande, matig snelgroeiende struik.

BLADEREN: matglanzend, fijn gezaagd, licht groen tot groen, ca 8 × 3 cm, jonge blaadjes geelgroen.

BLOEMEN: wit, enkelbloemig tot soms anemoonvormig; bloeitijd november tot in het vroege voorjaar (febr.).

WINTERHARDHEID: USA minus 26°C. Voor Nederland: kan tijdelijke strenge vorst goed verdragen.

Deze cultivar valt op door haar lange bloeitijd. Helaas heeft de lange winter 2009-2010 nogal veel bladval veroorzaakt en zijn alle bloemknoppen bevroren.

** C. 'Winter's Peony'

(*C. oleifera* 'Plain Jane' × *C. sasanqua* 'Narumi-gata' × *C. ×hiemalis* 'Shishi-gashira')

GROEIWIJZE: langzaam tot matig groeiende, pyramidaalvormige struik.

BLADEREN: glanzend tot matglanzend, groen tot donkergroen, fijn gezaagd, ca 6.5 × 2.5 cm, jonge groeitopjes lichtbruin tot roodbruin.

BLOEMEN: lichtroze, pioenvormig tot halfgevuuld; bloeitijd november tot en met december.

WINTERHARDHEID: USA minus 20°C. Voor Nederland: kan tijdelijke strenge vorst redelijk goed verdragen.

Één van de meest aantrekkelijke langzaam groeiende cultivars van de Ackerman-serie, niet alleen door de bloeirijkheid maar ook door de natuurlijke piramidevormige habitus. Ook de kouderesistentie blijkt perfect, hoewel de nog in ontwikkeling zijnde bloemen tijdens de winter 2009-2010 toch bevroren zijn.

s C. 'Winter's Rose'

(*C. oleifera* 'Plain Jane' × *C. ×hiemalis* 'Otome')

GROEIWIJZE: zeer langzaam, breed groeiende, compacte, opgaande struik (half dwerg).

BLADEREN: donkergroen, matglanzend, ca 7 × 2.5 cm, groeitopjes alsook de groeitakjes licht bruin tot bruinrood.

54. *Camellia* 'Winter's Rose'

53. *Camellia* 'Winter's Peony'

BLOEMEN: zilverroze, volledig gevuld met neiging naar roosvormig; bloeitijd midden oktober tot begin december.

WINTERHARDHEID: USA minus 26°C. Voor Nederland: kan tijdelijke strenge vorst redelijk goed verdragen.

In de Ackerman-serie een zeer aantrekkelijke semi-dwerg, zowel als bladplant alsook als bloeiheester. Helaas schoont deze cultivar zich moeilijk op door zijn brede en gedrongen habitus. Ondanks wat lichte bladval tijdens de lange winter 2009-2010 behoort deze cultivar toch tot de zeer kouderesistente.

* C. 'Winter's Snowman'

(*C. sasanqua* 'Narumi-gata' × *C. ×hiemalis* 'Shishi-gashira' × *C. oleifera* 'Plain Jane')

GROEIWIJZE: snelgroeiende, opgaande, compacte struik.

BLADEREN: matglanzend, groen tot donkergroen, ca 10 × 3.5 cm, licht gezaagd. Zowel het jonge blad als de pas ontwikkelde groeitakjes vallen op door hun roodbruine kleur.

BLOEMEN: wit, anemoonvormig tot halfgevuuld, tevens iets schaalvormig; bloeitijd half november tot en met december.

55. *Camellia* 'Winter's Snowman'

WINTERHARDHEID: USA minus 23°C. Voor Nederland: kan tijdelijke strenge vorst goed verdragen.

Deze cultivar heeft ook als bladstruik gedurende het voorjaar door het rode jonge blad bijzondere sierwaarde, waaraan in het najaar de mooie witte bloemen nog eens worden toegevoegd. Ook blijkt de koude resistentie perfect te zijn en was er na de lange winter 2009-2010 geen enkele schade te bekennen. Helaas is de bloeirijkheid niet overweldigend, hoewel dit op oudere leeftijd kan verbeteren.

* *C.* 'Winter's Star'

(*C. oleifera* 'Lu Shan Snow' × *C. ×hiemalis* 'Showa-no-sakae')

GROEIWIJZE: forse, opgaande, brede, goed gevormde, compacte struik.

BLADEREN: matglanzend, groen, licht gezaagd, ca 8.5 × 3.5 cm, groeitakjes bruinrood, de in ontwikkeling zijnde blaadjes iets bruin getint.

BLOEMEN: enkelbloemig, licht violetroze; bloeitijd oktober tot en met november.

WINTERHARDHEID: USA minus 20°C. Voor Nederland: behoort zeker tot de cultivars die tijdelijke strenge vorst goed kunnen verdragen.

Één van de cultivars van de Ackerman-serie, die in Europa al wat langere tijd in omloop is. Heeft

56. *Camellia* 'Winter's Star'

zowel als bladstruik als bloeiheester bijzondere sierwaarden. Heeft de koude winter 2008-2009 in Duitsland, zij het met enige schade redelijk overleefd. Tijdens de lange winter 2009-2010 in Nederland, hebben de planten, op wat lichte bladval na, geen schade opgelopen.

C. 'Winter's Toughie'

(*C. oleifera* 'Plain Jane' × *C. sasanqua* 'Jean May')

GROEIWIJZE: compacte, matig tot snelgroeiende, opgaande, brede struik.

BLADEREN: matglanzend, groen tot donkergroen, ca. 6.5 × 2.5 cm, licht gezaagd, groeitopjes licht roodbruin getint.

BLOEMEN: lichtroze, halfgevuld, bloemkern donkerder roze, petalen iets ingesneden; bloeitijd midden november tot en met december.

WINTERHARDHEID: USA minus 26°C. Voor Nederland: behoort ook zeker tot de meest koude resistente cultivars van deze groep.

Één van de herfstbloeiende cultivars van deze groep, die de strenge winter van 2008-2009 in Duitsland redelijk overleefde. Helaas is het blad wat licht van kleur. Op wat lichte bladval na zijn de planten de lange winter 2009-2010 prima doorgekomen.

C. 'Winter's Waterlily'

(*C. oleifera* 'Plain Jane' × *C. sasanqua* 'Me-no-yuki')

GROEIWIJZE: langzaam groeiende, opgaande, brede struik.

BLADEREN: groen tot licht groen, een weinig gezaagd, ca. 6.5 × 2.5 cm, pas ontwikkelde blaadjes bruin tot bruinrood getint.

BLOEMEN: wit, anemoonvormig tot soms volledig gevuld; bloeitijd begin november tot soms in januari.

WINTERHARDHEID: USA minus 26°C. Voor Nederland: is in onze regio voor vorst iets meer gevoelig, echter tot matige vorst is geen probleem. Behoort van de wit bloeiende soorten uit deze groep tot de matige groeiers. Helaas heeft de lange winter 2009-2010 veel schade aangericht.

Niet gekeurde herfstbloeiende cultivars

C. 'Ashton's Cameo'

(*C. 'Winter's Charm'* × *C. oleifera* 'Plain Jane')

Bloemen lavendelroze, halfgevuld tot pioenvormig.

C. 'Ashton's Prelude'

(*C. oleifera* 'Plain Jane' × *C. sasanqua* 'Setsuzan')

Bloemen zilverkleurig roze, anemoonvormig.

C. 'Ashton's Supreme'

(*C. ×hiemalis* 'Bill Wylam' × *C. oleifera* 'Plain Jane' × *C. sasanqua* 'Narumigata' × *C. oleifera* 'Plain Jane')

Bloemen donker lavendelroze, anemoon tot pioenvormig.

C. 'Londontowne Blush'

(*C. japonica* 'Billie Mc. Caskill' × *C. oleifera* 'Plain Jane')

Bloemen bleek roze, enkel tot halfgevuld.

C. 'Winter's Dancer'

(*C. ×hiemalis* 'Bill Wylam' × *C. oleifera* 'Plain Jane')

Bloemen donker tot lichtroze halfgevuld tot pioenvormig.

C. 'Winter's Red Rider'

(*C. ×hiemalis* 'Shishi-gashira' × *C. oleifera* 'Lu Shan Snow')

Bloemen lavendelroze, enkelbloemig.

C. 'Winter's Sunset'

(*C. oleifera* 'Plain Jane' × *C. 'Frost Princess'*)

Bloemen lavendelroze (bontbladig), enkelbloemig.

Voorjaarsbloeiende Camellia's uit de Ackerman-serie

Hoewel deze groep beduidend kleiner is, wordt ook hier de kouderesistentie bepaald door de invloed van *Camellia oleifera*. De bloeitijd en groei daarentegen is direct of indirect bepaald door *C. japonica* of *C. × williamsii* hybriden. Dit is dan ook duidelijk te zien aan het blad en de grotere bloemen van deze cultivars. Dr. Ackerman maakte echter vijf uitzonderingen. Hierbij werd gebruik gemaakt van *C. japonica* 'Variety Z', een cultivar met dezelfde eigenschappen als *Camellia oleifera* 'Plain Jane'.

Wat betreft de winterhardheid van deze groep: Het vermoeden bestond dat de kouderesistentie van deze groep redelijk positief zou zijn. Dit vermoeden is zelfs bescheiden overtroffen. Niet alleen door de winterse omstandigheden in Nederland van 2008-2009, waar gedurende de maanden december en januari meermalen temperaturen werden gemeten van minus 15°C en de planten onbeschadigd overwinterden, maar ook door de klimatologische omstandigheden in Frankfurt, Duitsland. Hier werden gedurende

57. *Camellia* 'Betty Sette'

drie weken temperaturen gemeten van minus 15 tot 21°C, terwijl de dagtemperatuur niet boven de -10 °C uitkwam. Voor de herfstbloeiende cultivars was dit te veel. De voorjaarsbloeiende cultivars overleefden voor een gedeelte deze Siberische omstandigheden.

Voor de keuringscommissie bleken de voorjaarsbloeiende Camellia's lastig te keuren omdat ze veel overeenkomst hebben met de grote groep van *C. japonica*, en hybriden.. Hiervan was onvoldoende vergelijkingsmateriaal voorhanden om de verbeterde winterhardheid te testen. Qua uiterlijk voegen de voorjaarsbloeiende Ackerman-cultivars niets toe.

C. 'Betty Sette'

(*C. japonica* 'Frost Queen' × *C. japonica* 'Variety Z')

GROEIWIJZE: groei matig snel, compact, opgaand.

BLADEREN: glanzend groen tot donkergroen, bladoppervlak iets gegolfd, bladrand licht gezaagd, onderzijde van het blad lichter van kleur.

BLOEMEN: volledig gevuld, roze en iets donkerder geaderd, 6 tot 8 cm doorsnede; bloeitijd vanaf eind maart tot begin mei.

WINTERHARDHEID: USA minus 23°C Voor Nederland: tot en met strenge vorst geen probleem.

Planten uit dezelfde groep en leeftijd waren na 4 jaar eens zo groot. Deze cultivar behoort tot de betere soorten. Heeft dezelfde ouders als *C. 'Jerry Hill'*. Heeft de koude winter 2008-2009 in Duitsland redelijk overleefd. Blijkt na de lange winter 2009-2010 ook in Nederland tot de meest winterharde te behoren.

C. 'Fire 'N Ice'

(*C. japonica* 'Tricolor' × *C. oleifera* 'Plain Jane')

GROEIWIJZE: middelmatig snel groeiende, opgaande, compacte struik.

BLADEREN: matglaanzend, groen tot donkergroen met een vleugje grijs, ca 9 × 4.5 cm, licht gezaagd.

BLOEMEN: intensief donker oranje-rood, halfgevoerd tot roosvormig; bloeitijd half maart tot en met april.

WINTERHARDHEID: USA. minus 20°C. Voor Nederland: mits de bodem niet te diep bevroren is kan deze cultivar tijdelijke strenge vorst redelijk goed verdragen.

Is gedurende het gehele jaar een mooie bladheester. Gezien de compacte brede habitus beschermt zij zichzelf tegen ernstige vorst. Tijdens de lange winter 2009-2010 zijn in Nederland de bloemknoppen licht beschadigd.

58. *Camellia* 'Kuro Delight'

C. 'Ice Follies'

(*C. ×williamsii* 'November Pink' × *C. oleifera* 'Lu Shan Snow')

GROEIWIJZE: opgaande, brede, forse, compacte struik.

BLADEREN: groen tot intensief groen, matglanzend, uiterst licht gezaagd, ca. 9 × 4.5 cm.

BLOEMEN: grootbloemig, roze, halfgevuld, oppervlakte bloemblad iets oneffen; bloeitijd maart-april.

WINTERHARDHEID: USA minus 20°C. Deze cultivar kan in Nederland tijdelijke strenge vorst goed verdragen.

Door de brede, snelle groei beschermt deze cultivar zichzelf en raakt de bodem waarin hij groeit niet snel bevroren. Na de lange winter 2009-2010 was het blad aan de zonzijde door bruinverkleuring licht beschadigd.

C. 'Jerry Hill'

(*C. japonica* 'Frost Queen' × *C. japonica* 'Variety Z')

GROEIWIJZE: compacte, wat smallere, matig opgaande groei.

BLADEREN: glanzend groen tot lichtgroen, licht gezaagd, 8-9 × 5-6 cm.

BLOEMEN: volledig gevuld, roze tot lichtroze, een

weinig geaderd met iets donkerder roze, 7-8 cm doorsnede; bloeitijd maart- april.

WINTERHARDHEID: USA minus 23°C. Voor Nederland: tot strenge vorst geen probleem.

Zeer bloeirijk, heeft dezelfde ouders als *C. Betty Sette*', groeit echter iets smaller. Behoort ook tot de betere cultivars. Heeft de koude winter 2008-2009 in Duitsland overleefd, zij het met moeite en enige schade. Na de lange winter 2009-2010 was er geen schade vast te stellen.

C. 'Kuro Delight'

(*C. japonica* 'Kuro Tsubaki' × *C. japonica* 'Variety Z')

GROEIWIJZE: langzame, brede, compacte, opgaande groei.

BLADEREN: matglanzend, donker (blauw)groen, lang en smal, 13 × 3 cm, licht gezaagd, opvallende bladpunten, bladsteel alsook de groeikoppes iets bruinrood getint.

BLOEMEN: halfgevuld, intensief oranje-rood, petaloiden in het centrum soms iets wit gekleurd, 7 tot 10 cm doorsnede; bloeitijd midden maart tot half april of later.

WINTERHARDHEID: USA minus 26°C. Voor Nederland: kan strenge vorst probleemloos verdragen. Deze cultivar behoort tot één van de zeer aantrekkelijke, rode, kouderesistente cultivars. Ook

59. *Camellia* 'Pink Icicle'

als langzaam groeiende bladheester zeer waardevol. Behoort wat afstamming betreft eigenlijk niet tot de Ackerman-serie, omdat *C. oleifera* geen (voor)oudersoort is. Ook deze cultivar mag na de winter 2009-2010 tot de meest vorstresistente worden gerekend.

C. 'Pink Icicle'

(*C. × williamsii* 'November Pink' × *C. oleifera* 'Lu Shan Snow')

GROEIWIJZE: forse groei, compact en opgaand.

BLADEREN: matglanzend, groen tot donker groen, ca 9 × 4 cm, groeitopjes lichtbruin, licht gezaagd.

BLOEMEN: zilverkleurig roze, halfgevuld tot pioenvormig, de petaloïden zijn opvallend groot; bloeitijd februari-maart.

WINTERHARDHEID: USA minus 20°C. Voor Nederland: deze cultivar kan tijdelijke strenge vorst goed verdragen.

Door de forse, compacte groei beschermt ook deze cultivar zichzelf. Helaas zijn de bloemen wat besmettelijk en wat gevoelig voor nachtvorst. Heeft de koude winter 2008-2009 in Duitsland met enige schade overleefd. Ook hier was in Nederland na de winter 2009-2010 het blad door bruinverkleuring heel licht beschadigd.

C. 'Red Fellow'

(*C. japonica* 'Tricolor Red' × *C. oleifera* 'Plain Jane')

GROEIWIJZE: compacte, brede, fors opgaande struik.

BLADEREN: glanzend, donkergroen, bladoppervlak enigszins bolvormig en geroffeld, licht gezaagd, ca 9 × 4.5 cm, groeitopjes lichtbruin, groeitakjes bruinrood.

BLOEMEN: halfgevuld, soms enigszins pioenvormig, rood, iets donkerder rood gaderd. Een groot centrum met gele meeldraden en een groot aantal petaloïden in dezelfde kleur als de bloem; bloeitijd half maart tot begin mei.

WINTERHARDHEID: USA minus 20°C. Voor Nederland: tot en met strenge vorst geen probleem.

Door de compacte groei beschermt deze cultivar zichzelf. Als bladheester is deze cultivar ook zeer aantrekkelijk. Heeft de barre winter 2008-2009 in Duitsland met lichte schade overleefd. Na de lange winter 2009-2010 waren de bloemknoppen iets beschadigd.

C. 'Spring Cardinal'

(*C. japonica* 'Tricolor Red' × *C. oleifera* 'Plain Jane')

GROEIWIJZE: snel groeiende, brede, opgaande, compacte struik.

60. *Camellia* 'Spring Frill'

BLADEREN: matglanzend, groen tot donkergroen, licht gezaagd en iets gegolfd, groeitopjes bruinrood.

BLOEMEN: compleet gevulde, karmozijnrode bloemen, soms iets wit tot roze gestreept of gevlekt, 7 - 8.5 cm doorsnede; bloeitijd februari/maart tot in april.

WINTERHARDHEID: USA minus 23°C. Voor Nederland: tijdelijke strenge vorst is geen probleem.

Het gehele jaar door een mooie, gezonde en goed gevormde bladheester. Heeft de koude winter 2008-2009 in Duitsland met lichte schade overleefd. Na de lange winter 2009-2010 in Nederland geen enkele schade vast te stellen.

C. 'Spring Circus'

(*C. japonica* 'Tricolor Red' × *C. oleifera* 'Plain Jane')

GROEIWIJZE: matig snel groeiende, opgaande, brede, compacte struik.

BLADEREN: matglanzend tot glanzend, groen, 9-10 × 4-5 cm, groeitoppen lichtgroen, licht gezaagd.

BLOEMEN: halfgevuld, in kleur variërend van rood tot wit, vaak gestreept en gevlekt; bloeitijd april tot mei.

WINTERHARDHEID: USA minus 23°C. Voor Nederland: tot strenge vorst geen probleem.

Een plant voor liefhebbers. Als bladheester een zeer waardevolle struik. Heeft in Duitsland de koude winter 2008-2009 met wat moeite overleefd. Na de lange winter 2009-2010 bij ons geen enkele winterschade vast te stellen.

Behoort wel tot de meest robuuste cultivars. In tegenstelling tot de andere cultivars van deze groep verkleurt het blad vaak licht. Na de lange winter 2009-2010 waren de bloemknoppen iets beschadigd.

C. 'Spring Frill'

(*C. oleifera* 'Plain Jane' × *C. vernalis* 'Egao')

GROEIWIJZE: compact, breed, fors opgaand.

BLADEREN: matglanzend, groen tot licht groen, ca 9 × 4cm, licht gezaagd, groeitopjes iets bruin getint, kleur loopt soms over in geelgroen.

BLOEMEN: intensief roze, halfgevuld tot pioenvormig, soms enigszins roosvormig; bloeitijd maart-april.

WINTERHARDHEID: USA minus 23°C. Voor Nederland: tot strenge vorst geen probleem.

Overzichtstabel beoordeelde cultivars

Bloemvormen (*Flower types*)

A: Enkelbloemig (*single form*)

B: Halfgevuld (*semi double*)

C: Roosvormig (*rose form*)

D: Anemoonvormig (*anemone form*)

E: Pioenvormig (*peony form*)

F: Gevuld (*formal double*)

Waardering / valuation	cultivar	bloemvorm <i>Flower type</i>	bloemkleur <i>Flower colour</i>	bloeitijd <i>flower-months</i>
Herfstbloeiërs				
**	'Ashton's Ballet'	B/C	tweekleurig roze <i>two-tone pink</i>	11-12
	'Ashton's Pink'	B/E	lila roze <i>lavender pink</i>	12 – 2
	'Ashton's Pride'	A	zacht roze <i>pale pink</i>	10-11
	'Ashton's Snow'	B	wit <i>white</i>	11 – 1
	'Elaine Lee'	B	wit <i>white</i>	11 – 12
	'Fairweather Favorite'	B	wit met roze <i>white with pink</i>	11 – 1
	'Frost Prince'	A/B	diep roze <i>deep pink</i>	10-11
	'Frost Princess'	BD	donker lavendel roze <i>deep lavender pink</i>	11-12
	'Polar Ice'	B/D	wit <i>white</i>	10-12
*	'Snow Flurry'	E/D	wit <i>white</i>	9-11

	‘Winter’s Beauty’	E	zilverroze <i>shell pink</i>	11 – 12
	‘Winter’s Charm’	E	lila roze <i>lavender pink</i>	10-11
***	‘Winter’s Cupid’	B	wit met wat roze <i>white flushed pink</i>	11- 1
	‘Winter’s Dream’	B/D	roze <i>pink</i>	10 – 11
	‘Winter’s Fancy’	B	donker roze <i>deep pink</i>	11 – 12
	‘Winter’s Fire’	B	rozerood <i>reddish pink</i>	11 – 12
	‘Winter’s Hope’	B	wit <i>white</i>	11 – 12
**	‘Winter’s Interlude’	D	helder roze <i>bright pink</i>	10 – 11
***	‘Winter’s Joy’	B/E	roze <i>bright pink</i>	11 – 12
	‘Winter’s Moonlight’	A/D	wit <i>white</i>	11 – 2
**	‘Winter’s Peony’	B/E	licht roze <i>medium to light pink</i>	11 – 12
S	‘Winter’s Rose’	F	zilver roze <i>shell pink</i>	10 – 12
*	‘Winter’s Snowman’	B/D	wit <i>white</i>	11 – 12
*	‘Winter’s Star’	A	violetroze <i>violet-pink</i>	10 – 11
	‘Winter’s Toughie’	B	lilaroze <i>lavender pink</i>	11 -12
	‘Winter’s Waterlily’	D/F	wit <i>white</i>	11 - 1
Voorjaarsbloeiërs				
	‘Betty Sette’	F	roze <i>pink</i>	3 - 5
	‘Fire ‘N Ice’	B/C	donker rozerood <i>dark red-pink</i>	3 – 4
	‘Ice Follies’	B	helder roze <i>bright pink</i>	3 – 4
	‘Jerry Hill’	F	roze <i>pink</i>	3 - 4
	‘Kuro Delight’	B	intensief oranjerood <i>maroon red</i>	3 - 4
	‘Pink Icicle’	B/E	zilverroze <i>shell pink</i>	2 – 3
	‘Red Fellow’	B	rood <i>bright red</i>	3 – 5
	‘Spring Cardinal’	F	karmijn rood <i>crimson red</i>	2 – 4
	‘Spring Circus’	B	bont roze/rood/wit <i>red/white/pink variegated</i>	4 – 5
	‘Spring Frill’	B/E	levendig roze <i>bright pink</i>	4 – 5

Niet gekeurde voorjaarsbloeiende cultivars

C. 'Artic Dawn'

(*C. × williamsii* 'November Pink' × *C. oleifera* 'Lu Shan Snow')

Bloemen koraalroze, halfgevuld tot pioenvormig.

C. 'Londontowne'

(*C. japonica* 'Bertha A. Harms' × *C. oleifera* 'Plain Jane')

Bloemen donker rozerood, halfgevuld.

C. 'Maroon Mist'

(*C. 'Tricolor Red'* × *C. oleifera* 'Plain Jane')

Bloemen kastanjebruin tot rood, enkel tot halfgevuld.

C. 'Cream Puff'

(*C. japonica* 'Frost Queen' × *C. japonica* 'White Butterfly')

Bloemen wit, halfgevuld.

C. 'Frost Queen'

(Zaadselectie uit Noord Japan)

Bloemen wit, halfgevuld.

C. 'River Farm Beauty'

(*C. 'Mrs Bertha A. Harms'* × *C. japonica* 'Variety Z')

Bloemen karmozijnrood, roosvormig tot volledig gevuld.

Bronnen

ACKERMAN, WILLIAM L. (2001): Growing Camellias in Cold Climates, 152 p.

ACKERMAN, WILLIAM L. (2007): Beyond the Camellia Belt -Ball Publishing, 271 p.

WOODROOF, WILLIAM E. (1990): Camellia Nomenclature – Southern California Camellia Societ, 20th rev. edition

Summary

In 2004 the first part of the variety trial of Camellia in Boskoop was published (see Dendroflora 41). In this first trial approximately 100 cultivars of "common" Camellia's have been judged by the Royal Boskoop Horticultural Society. Following on the first one a second trial has been planted. In the second trial the so-called Ackerman series has been judged. These are cultivars bred by American breeder Dr. William Ackerman, who aimed at creating selections with a better winter hardiness. For the Netherlands this is very interesting, because many Camellia's are not reliable hardy in our climate. As many as 35 cultivars of this series have been tested at a trial field in Boskoop. In this report the results are presented. The cultivars are classified into autumn flowering and spring flowering cultivars